K. SVENSKA VETENSKAPSAKADEMIENS ÅRSBOK FÖR ÅR 1945

SÄRTRYCK

STATENS ETNOGRAFISKA MUSEUM

ÅRSBERÄTTELSE FÖR 1944

STOCKHOLM
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI AB

D. Statens etnografiska museum.

Personal.

Museets ordinarie personal har icke undergått någon förändring under året. E. o. amanuensen docenten GÖSTA MONTELL har enligt Kungl. Maj:ts beslut från den 1 juli 1944 uppflyttats från lönegraden Eo 18 till Eo 20.

Under föreståndarens semester har museiassistenten docenten S. LINNÉ varit t. f. föreståndare. På grund av inkallelse till beredskapstjänstgöring har han varit tjänstledig 11 april—30 juni. Amanuensen MONTELL har för vetenskapligt arbete åtnjutit tjänstledighet 1 juni—31 juli. Fil. lic. JAN SÖDERSTRÖM har varit förordnad som museiassistent under juni månad och som e. o. amanuens 1—15 juli. Extra befattningshavaren GÖSTA HOLM har för beredskapstjänst åtnjutit tjänstledighet 25 juli—24 okt.

Som arkivarbetare, avlönade genom Statens Arbetsmarknadskommission, ha hr GUSTAF LARSSON samt statslöse arkivarbetaren dr. jur. GEORG FREUND arbetat hela året. Musiketnografen dr. phil. ERNST EMSHEIMER, som under en följd av år haft arbetsplats vid institutionen och vid behov alltid beredvilligt ställt sina kunskaper kostnadsfritt till förfogande, antogs den 3 november som statslös arkivarbetare.

Lokalförhållanden.

Museets svårigheter på grund av det sedan hösten 1939 genom militär inkvartering och förlusten av dess lokaler i staden, starkt beskurna utrymmet ha icke minskats.

Byggnadsstyrelsen har, förutom diverse underhållsarbeten, låtit utföra en del målning och ändringar i utställningslokalerna (byggnad 3).

Verksamheten under året.

Föreståndaren har som vanligt ägnat mesta tiden åt löpande ärenden, såsom tjänsteskrivelser, korrespondens och besökande, bland dem studenter för genomgång av kurser för examen i allmän och jämförande etnografi samt anvisning av litteratur för

specialstudier och uppsatser. Han har bestämt och katalogiserat en del nyförvärv samt kompletterat uppgifter i kataloger över äldre samlingar. Han har vidare utökat etiketteringen av de från Japan utställda samlingarna. På anmodan av Humanistiska Sektionen vid Uppsala Universitet har han avgivit yttrande med anledning av fil. d:r STURE LAGERCRANTZ' ansökan om docentur i allmän och jämförande etnografi vid universitetet. Han har vidare, efter anhållan hos Kanslern för Rikets Universitet av Humanistiska Sektionen i Lund, varit förordnad som examinator i allmän och jämförande etnografi (efterprövning i fil. lic.-examen) för fil. lic. EFRAIM ANDERSSON enligt vid Stockholms Högskola gällande studieplan i ämnet. För vetenskapligt arbete har han knappast fått någon tid över.

Även detta år har föreståndaren fortsatt sin undervisning i allmän och jämförande etnografi vid Stockholms Högskola, i form av seminarieövningar. Under året ha tretton sådana hållits (7 under vt. och 6 under ht.). Fil. studerandena STEN STURE PATERSON, ROLF SÖDERBERG, (komminister) E. V. HANSSON och HANS EKLUND ha tenterat för vardera 2 betyg (med senare efterprövning för EKLUND till 3 betyg) samt norska studenterna HANS-EGIL HAUGE och KNUD WEIBUST för 1 betyg var, samtliga i fil. kand.-examen. Den ovan nämnde fil. lic. EFRAIM ANDERSSON (Kongo-missionär) har erhållit 2 ½ betyg i fil. lic.-examen.

Museiassistenten LINNÉ har vid sidan av de löpande göromålen utfört katalogiseringar, framför allt av tidigare inkomna arkeologiska samlingar, samt bearbetat material för publicering. Han har dessutom biträtt vid ordnandet av museets tillfälliga utställning under året.

Amanuensen MONTELL har som förut huvudsakligen varit sysselsatt med katalogisering av samlingar, varvid han särskilt fortsatt med en lappkatalog över d:r SVEN HEDINS arkeologiska samlingar från Östturkistan samt över en av sina egna etnografiska samlingar från Kina och Mongoliet. En stor del av Hedin-expeditionens bildarkiv och urklippssamlingar, vilka efter hand skänkts till museet, har genom hans försorg systematiskt ordnats. Han har vidare haft vård om de utställda samlingarna samt skött museets interna bokföring. Under juni och juli månader var han tjänstledig för att, vid institutionen, utarbeta en rapport om sina forskningar i Kina och Mongoliet. Denna är avsedd att föreligga i tryck i februari 1945. Vidare har han påbörjat och till stor del slutfört en monografi över delar av fil. d:r NILS AMBOLTS arkeologiska samling från Östturkestan.

Som i föregående årsredogörelse meddelades, ha till museet återkommit de epokgörande fynd, som d:r SVEN HEDIN gjorde i Östturkistan under åren 1896—1901. Kungl. Biblioteket överlämnade samtidigt som deposition d:r Hedins manuskript från

Lou-lan. Tillsammans med d:r NILS AMBOLTS arkeologiska kollektion från samma område samt de av Hedin-expeditionen i övrigt donerade manuskripten m. m. av tangutiskt, sakiskt, uiguriskt och tibetanskt ursprung äger museet nu en synnerligen värdefull samling källskrifter till belysande av Centralasiens historia under det första årtusendet av vår tideräkning. För att möjliggöra en permanent utställning av detta material har d:r SVEN HEDIN ställt medel till förfogande och en av salarna i utställningsbyggnadens bottenvåning har utrymts för detta ändamål och de här förut befintliga samlingarna ha fördelats på andra rum i byggnaden. Denna utställning, vars ordnande ledes av d:r Montell, skall öppnas för allmänheten i samband med donators 80-årsdag den 19 februari 1945.

Museibiträdet fröken INGEBORG TÖRNBLOMS tid har, liksom föregående år, upptagits av maskinskrivning efter diktamen (brev och tjänsteskrivelser), renskrivning av kataloger och etiketter, märkning av föremål samt inregistrering av nyförvärv (föremål, bilder och litteratur) och boklån från museet. Hon har korrekturläst institutionens under året tryckta publikationer och skött distribueringen av dessa (byte, försäljning). Särskilt gäller detta om tidskriften Ethnos, för vilken hon också utfört bokföringen. Hon har slutfört ett kortregister över de personer, som under årens lopp skänkt samlingar till museet, ävensom över dem från vilka inköp gjorts.

E. o. vaktmästaren GUNNAR NYKVIST har utfört konserveringsarbeten (lagning och rekonstruering av lerkärl, avlägsnande av rost, preparering mot mal och trämask), till vilka även hör den årliga, i förekommande syfte företagna, genomgången av föremål av ylle och skinn. Hr NYKVIST har som vanligt utfört vid museet erforderlig fotografering för publikationer och kataloger etc. samt ur de magasinerade samlingarna tagit fram av forskare m. fl. begärt material. Tillsammans med extra befattningshavaren GÖSTA HOLM och värmeledningsskötaren JACOB JACOBSSON har han utfört diverse ommonteringar i utställningslokalerna, deltagit i ordnandet av en ny tillfällig utställning samt inpackat de samlingar, som detta år överförts till stockholmsmuseernas skyddsrum.

Hr HOLM har bl. a. förfärdigat två större och sex mindre montrer ävensom större väggskärmar och diverse andra snickeriarbeten för utställningslokalerna.

Fil. lic. JAN SÖDERSTRÖM har under sitt vikariat katalogiserat en etnografisk samling från n. Queensland, hemförd av d:r E. MJÖBERG. Han har under hela året haft arbetsrum i museet för bearbetning, med understöd ur Humanistiska fonden, av samlingarna från Gilbert- och Elliceöarna.

Professor HELMER SMITH har fortsatt bearbetningen av sa-

kiskt material från Östturkestan och fil. d:r TONI SCHMID har för Hedin-expeditionens publikationer utarbetat ett manuskript över en praktfullt utförd tibetansk-mongolisk rekommendationsskrivelse från 1700-talet.

Civilingenjör CARL HEDIN har liksom föregående år haft vänligheten hjälpa till med korrekturläsning samt registrering av fotografier m. m.

Arkivarbetarna: D:r EMSHEIMER har bearbetat i Mongoliet gjorda musikupptagningar. D:r FREUND har i huvudsak varit sysselsatt med uppgörande av register över innehållet i facktidskrifter, som icke finnas i museet. Hr LARSSON har utfört registreringar för bildarkivet samt klistrat upp fotografier och tidningsurklipp.

Samlingarna.

Gåvor i form av föremål.

Nyförvärven äro även detta år ringa till antalet i jämförelse med förhållandena i fredstid.

Asien.

Kina.

Fröken JUDIT HANSON har skänkt en utmärkt vacker armbågskudde av siden med broderier, möjligen från Mingperioden. Hedin-expeditionen har överlämnat huvudet till en stor taoistisk gudabild av trä (en av helvetesgudarna, pl. 1), 50 st. gamla brokadöverklädda pärmar till buddhistiska sutras (bönetexter), en gudabild av brons föreställande en sittande Kuan-yin med en offrande apfigur i förgrunden (ur missionär A. BERGS samling), en delvis handskriven, delvis med invävd kinesisk och manchuisk skrift försedd utnämningshandling från kejsar CH'IEN LUNGS 35. regeringsår (1770) samt en i kossuteknik utförd putze, d. v. s. ett ämbetsteeken avsett att infällas i en mandarindräkt. D:r SVEN HEDIN har ur general H. O. HJALMARSSONS kvarlåtenskap för museet inlöst en kinesisk paradrustning av mörkblått siden med hjälm och hjälmprydnad.

Mongoliet.

De etnografiska samlingarna från Mongoliet ha utökats med en broderad snusflaskväska, skänkt av fröken JUDIT HANSON, samt fyra vackra hårprydnader av förgyllt silver, skänkta av Hedin-expeditionen. Lamaismen, som redan förut är synnerligen rikhaltigt företrädd i museet, representeras bland gåvorna av en sällsynt ståtlig, 118,5 cm hög bild av den tusenarmade och tusenögda Avalokitesvara, utförd av förgylld koppar. Detta nyförvärv, det värdefullaste under året, har inlösts till samlingarna av

Hedin-expeditionen, som vidare skänkt två stora brokadinramade tempelmålningar föreställande två av de aderton *lohans* (pl. 2) samt en mindre broderad gudabild. Hedin-expeditionen har även överlämnat en liten samling skytiska bronser, bestående av en kniv och åtta pilspetsar av olika typer. Till de lamaistiska förvärven hör också en med röd tibetansk inskription försedd vildsvinstand, som hittats inuti en stor gudabild och som skänkts av docent G. MONTELL.

Japan.

Fru GABRIELLA GADELIUS har donerat två stora broderier på rött ylletyg med krigarfigurer i upphöjt arbete. De ha troligen utgjort delar av dekorationen till ett tält, som använts av ambulerande skådespelare eller akrobater.

Fil. d:r OLOF ARRHENIUS har skänkt en stor docka, som använts vid flickornas fest, och

direktör MARTIN MÅNSSON, en bärstol i miniatyr, ett leksaksskåp med *getas* (sandaler) samt kammar och borstar m. m.

Indokina.

Direktör MARTIN MÅNSSON har skänkt ett par sandaler med pärlemorinläggningar samt ett par matpinnar, förvärvade i Saigon.

Indien.

Från bibliotekarie L. LINDERS sterbhus har fru ULLA WELIN, Stockholm, som gåva överlämnat en buddhabild av marmor samt en gudafigur av brons.

Afrika.

Missionären i Svenska Missionsförbundet fil. lic. EFRAIM ANDERSSON har skänkt en större samling arkeologiska stenredskap av flinta m. m., 171 n:r, från Franska Ekvatorialafrika (Moyen Congo) och Belgiska Kongo: handkilsliknande redskap, spjut- och pilspetsar, skrapor samt fragment av lerkärl, några ornerade. De flesta äro från missionsstationen Ngouedi i Madingotrakten, Franska Ekvatorialafrika, och anträffades dels på ytan, dels på ett djup intill 0,5 m vid grävning av gropar för plantering av palmer. Förmodligen härröra sig dessa fynd från en äldre befolkning än den nuvarande. Tidigare av lic. ANDERSSON överlämnade stenredskap från samma område äro nämnda i museets berättelse för år 1939. Före hr A:s gåvor var Kongos stenålder icke representerad i samlingarna.

Fil. lic. E. ANDERSSON har även skänkt tre knivar: en från bakuta i Ogove-området (rakkniv), en från babembe och en från bayaka, de båda sistnämnda folken å belgiskt område i nedre Kongo.

Missionären i Svenska Missionsförbundet GUSTAF HULT, Lidingö, och köpmannen NATHAN HEDIN, Sunne, ha förärat 18 av den förstnämnda från Franska Ekvatorialafrika (Moyen Congo) och angränsande delar av Belgiska Kongo hemförda föremål, vilka förra året deponerades i museet. Främst märkes en dansmask från baladistammen nv. om Brazzaville, av trä, målad, med skägg av fibrer samt med vidfästat barktyg, som täcker bärarens huvud och bröst (pl. 1). Den har använts av en hövding vid stora fester men bäres ej alltid utan ligger ibland bredvid hövdingen som dennes emblem. I gåvan ingå även tre stående människofigurer av trä från baladi, vilka tros medföra fruktbarhet (regn, skörd, barn) och höra till den s. k. *mbemba*-kulten, vidare en sittande mänsklig figur av uppstoppat tyg, antagligen från babwende (minitatyr av det kolossala likhöljet *nyombo*) samt två av de bekanta, med tunn mässings- och kopparplåt klädda förfädersfigurerna från bakuta i Ogove-området (ofta oriktigt kallade »masker»). Mässingsplåten kommer från europeiska faktorier vid kusten i form av fat, vilka använts som bytesmedel vid handel med infödingarna. Tre runda fat av detta slag ingå i samlingen.

Fru ILONA KOHRTZ, Stockholm, har ur sin framlidne make kapten J. G. KOHRTZ' samlingar skänkt 17 etnografiska föremål, omkring sekelskiftet hemförda av en svensk militär i Kongostatens tjänst: spjut, båge, koger, pilar, knivar och två platta armringar av elfenben. Föremålen, som ännu ej kunnat närmare bestämmas, torde härröra sig från Lado-enklaven, vilken 1894—1910 var utarrenderad till Kongostaten.

Fru ANN FALEIJ, Stockholm, har överlämnat ett spjut från baboma-stammen vid Leopold II-sjön, hemfört av en kongosvensk omkr. 1895.

Grönland.

Professorskan HEDVIG SANTESSONS arvingar ha genom fröken LISA SANTESSON överlämnat tre föremål, två leksaker och en liten väska, som professor A. E. NORDENSKIÖLD 1883 hemförde från Grönland. Den ena leksaken består av två skivor av valben, förenade med rörliga tappar i vilkas övre ända fågelfigurer äro fästade, vilka röra sig, då skivorna dragas åt olika håll. Den andra är en miniatyrkokgryta av täljsten med upphängningsanordning av läderremmar. Väskan är av sälskinn med broderier av påsydda läderremsor.

Amerika.

Fil. d:r OLOF ARRHENIUS har skänkt två vävstolar, antagligen från navahoindianerna. Den ena är en vanlig vävstol, den andra

en bandvävstol. De ha hemförts av GUSTAF NORDENSKIÖLD från hans resa 1891 till Nordamerika.

Direktör MARTIN MÅNSSON har förärat en arkeologisk samling från Mexico, 34 föremål, huvudsakligen lerhuvuden från olika tidsperioder samt en kopia av den berömda aztekiska offerkniv, som tillhör British Museum i London. Han överlämnade dessutom ett arkeologiskt textilfragment, ett broderi i typisk Nascastil, från södra Perus kustland.

Av kaptenen i Frälsningsarmén SVEN LUND har museet erhållit ett arkeologiskt lerkärl av den s. k. svartkeramikens typ från norra eller mellersta Peru.

Direktör ARVID SOHLMAN har skänkt cigarretter med höljen av majsblad från Argentina, hemförda för c:a 100 år sedan.

Fil. kand. CLAËS CHRISTIAN OLROG har överlämnat tre bolastenar från en gammal lägerplats i östra Tierra del Fuego, som bebotts av onaindianer, samt två harpunspetsar av trä, vilka tillverkats av yaganindianer. Föremålen hemfördes från givarens expedition till Eldslandet tillsammans med fil. lic. R. SANTESSON 1939—1941.

Inköp och byte av föremål.

Depositioner.

Medel ur årsanslaget ha använts till inköp av huvudparten av framlidne läroverksadjunkten GUNNAR KJELLBERGS etnografiska samling från Celebes och Sumatra, 77 n:r, från hans resa till Indonesien 1929—1930. Från Celebes fanns förut endast några få föremål i museet. Vidare ha från Kinamagasinet inköpts 3 st. antika kinesiska stolsryggsdynor; från Lundgrens Antikhandel, Stockholm, en röjningskniv av en typ, som användes v. och sv. om Victoria-sjön; av fru ANN FALEIJ, Stockholm, en ornerad träbägare från bakuba, Belgiska Kongo, samt en Kongo-kniv, troligen ett paradvapen, hemförda omkr. 1895.

För donationsmedel från Riksmusei Vänner har ur general H. O. HJALMARSSONS kvarlåtenskap förvärvats en sköld och en hjälm från Persien samt en uppsättning mandarinknappar från Kina.

Genom räntemedel från DIDRIK BILDTS fond ha inköpts en *netsuke* och en japansk prästmantel (båda ur fru ELSBETH FUNCHS samlingar på Ökna säteri), en skärm med målningar på guldgrund, en ask av järn med drivna figurer, en lackerad ask med figurinläggningar av pärlemor, en figurgrupp av vit jade, återgivande en fiskare med redskap, samt fyra st. japanska träsnitt.

Genom byte med skådespelaren BENKT-ÅKE BENKTSSON, Göteborg, har erhållits en japansk barnrustning samt genom byte

med herr WERNER LIDVALL, Jämtlands Sikås, huvudet till en persisk dervishklubba.

Röhsska Konstslöjdmuseet har för landshövdingskan E. JACOBSSONS räkning lånat textilier och stickerier från Peru, Bolivia, Mexico och Kongo för studiet av mönster lämpliga för moderna svenska arbeten.

Nordiska Museet har fått låna 118 fonografrullar innehållande K. TIRÉNS upptagningar av lapska joikningar.

Läroverksadjunkten G. KJELLBERGS sterbhus har i museet deponerat etnografiska föremål från Java m. m.

Penninggåvor och understöd.

Ur statsanslaget för utgivande av lärda verk har föreståndaren även detta år tilldelats 500 kronor för fortsatt utgivande av serien »Statens etnografiska museum. Smärre meddelanden.»

Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse har skänkt 2,000 kronor för fortsatt utgivande av tidskriften Ethnos under året. Beloppet utgjorde återstoden av det anslag, av kronor 10,000, som Stiftelsen behagade bevilja för femårsperioden 1940—1944. I juni beslöt Stiftelsen, att även under vart och ett av åren 1945 och 1946 ställa 2,000 kronor till museets förfogande för samma ändamål. Det är endast tack vare detta understöd, som »Ethnos» kunnat komma ut under krigsåren, då de flesta utländska prenumeranterna ej kunnat sända sina prenumerationsavgifter.

I det av Föreningen Riksmusei Vänner till Riksmuseet överlämnade dyrbara epidiaskopet har även Etnografiska museet fått del.

Föreningen »Japanska Teceremoniträdgårdens Vänner» har genom sin skattmästare fru GRETA THUNE för teceremoniträdgårdens vård och förskönande skänkt kronor 469: 90. I detta belopp ingå, liksom under flera år tidigare, 100 kr. från vardera av firmorna Gadelius & Co. A.-B. (genom ingenjör ROBERT THUNE), MATTIAS HÄGGLUND, KJELLBERGS SUCC:RS (genom direktör T. ANDELL) och MARTIN MÅNSSON. En ytterligare, i slutet av december anländ, donation kommer att nämnas i nästa års berättelse.

Icke minst under nuvarande förhållanden med reducerade anslag är ekonomiskt understöd särskilt värdefullt och glädjande. Museet och dess ledning ber att varmt få tacka sina frikostiga mecenater och gynnare för såväl detta som för gåvor av annat slag. Ett tack riktas även till fru KATIE THAM, som även detta år haft godheten leda och övervaka skötseln av teceremoniträdgården.

Bildarkivet.

Hedin-expeditionen har överlämnat c:a 400 fotografier, förstoringar och teckningar.

Sveriges Chargé d'affaires i Colombia Rolf Arfvedson har genom Utrikesdepartementet skänkt 30 st. fotografier av de intressanta fornlämningarna nära San Augustin vid övre Magdalenafloden i Colombia.

Amiral Henry Lindbergs sterbhus har överlämnat 290 skioptikonbilder, flertalet från Japan, där amiral Lindberg tjänstgjorde som marinattaché 1904—05.

Till bildarkivet har även gåvor överlämnats av:

Fru Ilona Kohrtz, Stockholm, 28 skioptikonbilder från Nordamerika;

professor J. Maes, Tervuren, 9 fotografier från Kongo;

Stockholms-Tidningens och Aftonbladets bildservice, 4 fotografier av en japansk hovdräkt i museets samlingar;

fru Inez Stenberg, Stockholm, ett porträtt av hennes moder fru Ida Trotzig för museets porträttsamling;

direktör Axel Granlund, Stockholm, porträtt av en prärieindian fotograferad i Göteborg;

docent S. Linné, 10 fotografier från Panama och Colombia, tagna under professor Erland Nordenskiölds expedition 1927.

Boksamlingen.

Museets boksamling har ökats genom gåvor, byte och smärre inköp.

De utländska institutioner och lärda sällskap, som sänt skrifter, äro lika fåtaliga som förra året:

Biblioteca de la Sociedad Científica del Paraguay, Asunción; Verlag für Recht und Gesellschaft, Basel; Baessler-Archiv, Berlin; Deutsches Auslandswissenschaftliches Institut, Berlin; Museum für Völkerkunde, Berlin; Das Städtische Fremdenverkehrs-Amt, Budapest; The National Museum of Southern Rhodesia, Bulawayo; Istituto de Arqueologia, Lingüistica y Folklore »Dr. Pablo Cabrera» de la Universidad Nacional de Cordoba (Argentina); Institut Français d'Afrique Noire, Dakar; Deutsche Gesellschaft für Kulturmorphologie E. V., Frankfurt am Main; Nationalmuseet samt dess Etnografiske Samling, Köpenhamn; The Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, London; Norsk Folkemuseum, Oslo; Junta de Província do Douro-Litoral, Porto; Istituto Centrale di Statistica del Regno d'Italia, Rom; The British Council, Stockholm; Anthropologische Gesellschaft in Wien. Kungl. Maj:ts Beskickning i Washington har haft älskvärdheten översända publikationer från Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology, Washington.

Från följande svenska institutioner och sällskap ha skrifter ingått:

Kungl. Armémuseum; Kungl. Biblioteket; Generalstabens Litografiska Anstalt; Göteborgs Museum; Hedin-expeditionen; Hälsingborgs Museum; Ibero-Amerikanska Institutionen vid Handelshögskolan i Göteborg; Norra Smålands Fornminnes- och Jönköpings Läns Hembygdsförbund, Länsmuseet, Jönköping; Värmlands Museum, Karlstad; Kulturhistoriska Museet, Lund; Kungl. Livrustkammaren; Lärdomshistoriska Samfundet, Uppsala; Nationalmuseum; Norrbottens Läns Hembygdsförening, Luleå; Naturhistoriska Riksmuseet; Naturhistoriska Riksmuseets paleobotaniska avdelning; Nordiska Museet; Riksdagsbiblioteket; Stockholms Stads Statistiska Kontor; Svenska Museimannaföreningen; Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi; Sydsvenska Geografiska Sällskapet, Lund; Tekniska Museet; Uppsala Universitets Geografiska Institution; Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien; Östasiatiska Samlingarna.

Skrifter ha även skänkts av några enskilda personer:

Förre direktören för fiskeriväsendet i Madras JAMES HORNELL, St. Leonards-on-Sea; professor W. KOPPERS, Posieux-Froideville, Schweiz; professor D. WESTERMANN, Berlin; skådespelaren BENKT-ÅKE BENKTSSON, Göteborg; fil. kand. HANS EKLUND; docent S. LAGERCRANTZ; professor G. LINDBLOM; docent S. LINNÉ; docent G. MONTELL; fil. lic. O. SELLING.

Under året ha 24 publikationer inköpts. En del av museets tidskrifter ha inbundits.

Liksom föregående år har d:r SVEN HEDIN låtit till museet överföra vissa tidskriftsserier och vetenskapliga publikationer.

Besökande.

Besökande från utlandet ha varit färre än någonsin:

Bibliotekarien SVERRE HOLM, Oslo, fru AMALIE KJERSMEIER, Köpenhamn (Kongo-textilier), fröken RENITA KRAMER, Berlin (kinesisk skuggspelsteater), professor K. ROBERT V. WIKMAN, Åbo, generalkonsul TH. WANNER, Stuttgart.

Bland besökande i övrigt i studiesyfte må nämnas:

Överste C.-O. AGELL, aktuarien fil. d:r NILS AMBOLT, fil. lic. EFRAIM ANDERSSON, professor FR. BALODIS, kapellmästare E. BAUMANN och ryttmästare STEN NORDENSKIÖLD (afrikanska musikinstrument), skådespelaren BENKT-ÅKE BENKTSSON, Göteborg (masker), amanuens FOLKE BERGMAN, fil. lic. STEN BERGMAN (Kina), amanuens GERHARD BEXELL, hr Bertil BJÖRKEGREN, lektor BIRGER BOHLIN, professor GUSTAF BOLINDER, fil. kand. LOUISE CEDERSCHIÖLD (koptiska vävnader), landsarkivarien fil. d:r G. G. CLEMENSSON, Göteborg (manuskript och böcker

från Centralasien och Kina), danske konstnären AXEL DAVIDSEN (Bali och Java), fil. kand. BO GYLLENSVÄRD, artisten O. HAGDAHL, docenten CARL HAMMARLUND, komminister ERNST HANSON, Arboga, docent NILS HOLMER, Uppsala (litteratur över indianspråk), madame HSIA, kinesiska legationen, d:r DAVID HUMMEL med fyra norska journalister (kinesiska utställningen), teol. lic. TOR IRSTAM (afrikansk litteratur), intendenten docent K. G. IZIKOWITZ, Göteborg, landshövdingskan E. JACOBSSON (stickeriarbeten från Perus och Bolivias högland), fil. mag. MARGIT JOHANSSON, Göteborg, fil. kand. ERIC JUEL (polarfolk), d:r WERNER VON KNORRE, Stocksund, fil. kand. GÖSTA KOCK, docent STURE LAGERCRANTZ, fröken ASTRID LAQUIST, amanuensen fröken BIRGIT LAQUIST, Luleå, professor ALFRED LILJESTRÖM (har genomgått samlingarna för att erhålla material till en film över matematikens historia), docent ERIK NORIN, konstnären EDVIN OLLERS, fil. stud. CLAËS CHR. OLROG, fil. d:r STIG RYDÉN, Göteborg, fröken LISA SANTESSON, konstnärerna ERIK och PUCK STOCKLASSA (mongoliska dräkter och arkitektur), amanuensen ELISABETH STRÖMBERG, fil. d:r VIVI SYLWAN (har bedrivit jämförande studier för sin under arbete varande publikation om de äldsta sidenfynden från Centralasien), direktör IVAN TRAUGOTT. Två elever vid Konstakademien ha studerat afrikansk skulptur.

Utställningar m. m.

Den i april 1943 öppnade tillfälliga utställningen av smärre nyförvärv i form av gåvor sedan krigsutbrottet kvarstod till mitten av juni 1944. I slutet av oktober efterträddes den av en ny tillfällig utställning: Rumänska dräkter och mattor (gamla allmogearbeten). Materialet till denna exposition, som fortsätter vid årets slut, består av ett urval ur en större, Rumäniens förre minister i Stockholm FREDERIC NANO tillhörig samling, vilken ministern medfört till Sverige. En del av dessa textilier visa inflytande från Främre Asien och Kaukasus och såväl i fråga om teknik som ornamentik är materialet av allmänt konst- och kulturhistoriskt intresse, varför dess utställande i Etnografiska museet är fullt befogat.

Skådesamlingarna ha även detta år i besparingssyfte endast varit öppna fyra dagar i veckan: tisdagar, torsdagar och lördagar 12—15 samt söndagar 13—16. Bland besökande grupper må nämnas Konsthantverkarnas Gille, Högre Konstindustriella Skolan, arkitektkurs vid Tekniska Högskolan, avdelning vid Stockholms Stads Yrkesskolor, klasser från Manilla Dövstumsskola, Religionsvetenskapliga Föreningen vid Stockholms Högskola, medlemmar av Utländska Pressföreningen i Sverige samt Föreningen Svensk-

Finlands Vänner. Danska arkitekter ha även i år studerat te-ceremonihuset. Demonstrationer för skolklasser och grupper ha utförts av amanuensen och assistenten men även av herr Axel Törnblom och föreståndaren.

Utställningslokalerna ha under året besökts av 16,185 personer (av dem 1,999 deltagare i skolklassbesök) eller 732 flera än föregående år. Ifall museet hade tillfälle exponera mera av sina samlingar än endast de från Östasien, såsom nu är fallet, skulle förvisso besökandeantalet stiga avsevärt, icke minst vad beträffar skolorna.

Skrifter.

Följande publikationer, som grunda sig på museets samlingar eller utarbetats vid detta, ha utkommit under året:

Emsheimer, E., Musikethnographische Bibliographie der nichtslavischen Völker in Russland. Acta Musicologica, Vol. XV, Fasc. 1—4. Köpenhamn 1944. 33 s.

Montell, G., En gudaverkstad i Peking. Hantverk och Kultur. Statens Hantverksinstituts Årsbok 1943. Stockholm 1944. 12 s., 2 pl., 7 fig.

Söderström, J., Marshall-öarnas navigationskonst och ribbkartor. Föreningen Sveriges sjöfartsmuseum i Stockholm, årsbok 1943. Lund 1944. 32 s., 19 fig.

I museets större serie har en volym, n:r 8, kommit ut:

Irstam, T., The King of Ganda. Studies in the institutions of sacral kingship in Africa. (Inaugural dissertation.) Lund 1944. 203 s., 2 pl., 19 kartor.

Tidskriften Ethnos har under året utkommit med tre häften, därav ett dubbelhäfte, omfattande 198 sidor och 63 fig. Av de elva uppsatserna behandla tre institutionen tillhörigt material:

Linné, S., Primitive rain wear. 29 s., 16 fig.

Lindblom, G., An ethnographical exhibition. 3 s., 2 fig.

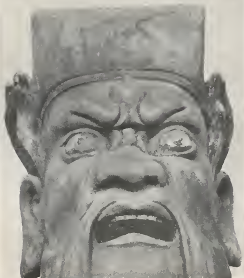
Montell, G., A recent acquisition. 2 s., 1 fig.

Gerhard Lindblom.

Dansmask från baladi, Franska Ekvatorialafrika.
(Gåva av missionär Gustaf Hult och köpman Nathan Hedin.)

Huvud av en stor taoistisk gudabild av trä föreställande en av helvetets domare, Kina.
(Gåva av Hedinexpeditionen.)

Lamaistisk tempelmålning föreställande en av de 18 *lohans*, Mongoliet.
(Gåva av Hedinexpeditionen.)

Uppsala 1945. Almqvist & Wiksells Boktryckeri AB 45288